

Vestibulum oblongum habebat 10. cubitos in latum, bis totidem tam in longum, quàm in altum. Totius hujus aedificii mensura 70. cubitorum in longum; latitudo in corpore aedis 20. cubitorum, & altitudo 30. Lateralibus parietibus adhaerebant conclavia 5. cubitorum altitudinis, triplici solariorum ordine disposita. Trabes solaria illa fulciantes hinc lateralibus Templi parietibus, inde parieti extimo conclavium incumbebant. Primus ordo 5. cubitos quaquaversum dimetiebatur; secundus uno cubito latior, quoddam tantumdem spatii parietes Templi sensim recedentes permitterent; qua pariter ratione septem latitudinis cubiti tertio ordini relicti.

Porro conclavia circum Templum ad Meridiem, Occidentem, & Septentrionem reclinabant. Quare totum hoc aedificium unà simul cum aliis adhaerentibus, aream tenebat 70. pedum ab Oriente in Occidentem; in latitudinem verò, unà simul computatâ murorum crassitudine, 40. cubitorum circiter. Altitudo in mediâ aede 30. cubitorum; 15. verò in lateralibus ordinibus. Reliqua aedificii altitudo, media scilicet, quæ supra laterum altitudinem erigebatur, fenestris luci demittendæ in Sanctum, & Sanctuarium dabat. Scalæ in scrobis modum fabricatæ ad extremas solariorum oras, aditum dabant è vestibulo in conclavia. Porro laterales illæ fabricæ alatis Græcorum Templis non ineptè compararentur; quanquam Græcorum illæ porticus fastigiatis, & columnis instructis, ipsam æquantibus Templi altitudinem, triplici aliquando, modò duplici, vel etiam simplici columnarum geminatione constabant; hæc verò Salomonis, licet triplæ essent in altitudine, simplices tamen erant in latitudine. Ex his Templo, nudis aliqui lateribus minùs augusto, majestas conciliabatur.

Sanctum, locus erat clausus, & à reliquo Templo distinctus, quem Sacerdos

designatus bis in singulos dies manè, & vespere adire tum offerendo thymiamati, tum incendendis extinguisque lampadibus, tenebatur. Sanctuarii aditus cæteris præclusus Sacerdotibus, uni tantum Pontifici die Expiationis solemnissimè semel in anno patebat. Atrium ex anteriori parte reclusum duas habebat ante se postas ingentes, & magnificentissimas aeneas columnas, quarum habetur descriptio in Scriptura.

Templum ambiabant duo vasta atria, quorum intimum, & angustius, in exteriori ambitu habens 200. cubitos in quadro, Sacerdotibus destinatum erat. Cæterum eo uno excepto, quoddam peristylum in latere occidentali nullum, sed murum tantum (k) haberet, cætera, quod ad ornamenta, & structuram pertinet, nihil cecebat extimo, & ampliori atrio, populo reservato. Erant autem hæc atria lapideis, elegantissimè strata, magnificis porticibus, quas columnæ non infimi pretii fulciebant, ornata. Cellulæ pro Sacerdotibus, servandisque rebus in usum Templi, uti vino, oleo, frumento, & vestibus, alia occupabant aedificia circum atria disposita. Tandem si quid erat vel ad ornamentum, vel ad usum, vel ad splendorem, & magnificentiam Domus Dei, hujus sanè nihil in eo aedificio desiderabatur. Vestes ipsæ, cellæ, cibi Ministrorum, pro Numinis Majestate sufficiebantur.

Neque si sumus, qui singula hæc impræsentiarum prosequi statuerimus, satis habentes demonstrasse quantum fuerit asinitatis inter Tempora gentium Judæis finitarum, & Templum Domini. Nihil fermè inter utraque hæc discriminis. nisi quoddam multum religione Numinis simul & structure magnificentiâ Salomonice illud præstaret. Cæterum utrinque recurrit Sanctuarium inaccessible, inviolabile, in ipsis aedificiis penetralibus abditum, atrii uno vel pluribus non sine ambitu columnarum circum, & aedes in usum Sacerdotum.

k Vide Joseph. de Bel. l. 6. c. 14.

IN IV. LIBRUM REGUM PROLEGOMENON.

ANTE tertium librum Regum Prolegomenon instruximus utrique Libro, nempe tertio, & quarto commune; ubi de Authore utriusque Operis, & ætate disseruimus. Quartus liber Historiam habet 300. annorum, ab obitu scilicet Josaphat A. M. 3115. usque ad everisionem Regni Juda A. 3416. In serie Regum Juda pauci veterem pietate coluisse referuntur, reliqui omni abjecto cultu, & Religione, in vitia prolapsi sunt. Sed hæc præ sceleribus Regni Israel tolerabiliora; nihil enim in ejus Regibus nisi vitia, atque impietatis, impoten-

tia, & idololatriæ exempla detestanda. Elias, & Eliseus murum se opposuerunt contra impios, & scelestos Reges, quò reliquias saltem Religionis in Regno detinerent. Tandem ultor Domini gladius primùm in Israel, deinde in Judam, exercitus est. Namque Regnum Israel diu jactatum, variisque intestinis, externisque bellis discerptum, tandem armis Regum Assyriæ cedere coactum est; à quibus populo in captivitatem abducto, nova externarum gentium colonia in regionem missa.

Regnum Juda aliquo adhuc tempore superstes mansit; sed eo accepto divinitus bene-

beneficio absum, neglectisque minis, atque adhortationibus Prophetarum, quin & laxatis in vitia habenis, eodem tandem fato cum Regno Israel obvolutum est. Divinæ in contumaces populos ultioni suspendendæ unico fuit momento pietas Regum Josaphat, Ezechia, & Josia, si-

cut & resipiscens Manassis lachrymæ, unà cum precibus Prophetarum; sed vincente tandem impietate religionem, Domini furor in miserum Regnum erupit; totaque vastatâ ditone, eversa Jerosolymâ, Templum igni, populus captivitati traditus est.

DISSERTATIO

QUID NAAMAN CONCEDI SIBI postulat ab Eliseo, ut coram Idolo Remmon sese prosternere liceat?

NAAMAN copiarum Regis Syriæ Imperator, post receptam à morbo lepræ prodigiosam valetudinem, loto ex præscripto Elisei aquis Jordanis corpore, Prophetam ipsum conveniens ditissima obtulit munera, simulque rogavit concedi sibi, ut duos onustos mulos terrâ ejus regionis referret (a): Non enim, ait, faciet ultra servus tuus holocaustum, aut victimam. Diis alienis, nisi Domino. Hoc autem solum est, de quo depreceris Dominum pro servo tuo, quando ingreditur Dominus meus Templum Remmon, & illo innitente super manum meam, si adoravero in Templo Remmon, adorante eo in eodem loco, ut ignoscat mihi Dominus servo tuo pro hac re. Qui dixit ei: Vade in pace.

Sub ipso hujus historiæ limine pusilli Lectores offenduntur. Qui fidei ardor & studium in Profelyto! Simul se veri Numinis cultui additum profitemur, unâque rogat, ut externo Deo cultum impendere permittatur. Quam indigna autem Prophetâ assentatio, ut scilicet rogatus de permissione Idololatriæ à Naamano, veniam facili, & pacem concesserit? Si crimen scandali vel homicidio detestabilius habetur, quid de facto Naamani censendum est, unde scandalum inductum? quid de indulgentia Elisei, quæ sanè nunquam detestabilior reputanda est, quàm in causa Religionis. Si Idololatria crimina superat omnia; si hypocrisis vitium est Dei oculis detestabile, quidnam de Naamano, & Eliseo reputandum? Etenim vel criminofam hanc sibi erga Idolum venerationem Naaman arbitratus est, vel opus licitum, seu indifferens judicavit. Si licitum, & indifferens; cur ab Eliseo peteret, ut à Deo

sibi impetraret ejus rei veniam? Si iniquum, & idololatriam duxit; cur rogat, nec reuente Eliseo, permitti sibi ejus rei facultatem? Apostolus jubet, fideles non tantum abstinere ab omni malo, sed etiam ab omni specie mali (c); quod sanè præceptum aequè Judæos spectat ac Christianos. Naaman, & Eliseus nil præceptum illud curant; alter adorat, vel saltem adorationis specimen præbet; alter probat, vel saltem dissimulat, nec prohibet. Num licet duobus Dominis servire, Dei cultum cum Belial admixto? Debit planè Naaman omnia tolerare; Præfecturâ exauctorari potius, quàm externâ significatione coram Idolo prostratum apparere, etiam si eâ cultus simulatione nihil religioni sue metuere posset; vel eâ solâ ratione, ut uni tantum pusillorum scandalo consuleret. Quam sanè gloriosum viro, si Principi cultum impium jubenti in faciem ita resistisset, ut vitam ipsam pro tam bonâ causâ non recusasset impendere? id, inquam, magis gloriosum viro, quàm ut indignâ ac illiberali indulgentiâ Regi assentaretur. Hæc commentantur nonnulli de Naamani, & Elisei consilio.

Plerique tamen non inter Veteres tantum, sed & Recentiores omnem impendunt operam, quò ab Idololatriâ, & simulationis suspitione utrumque virum purgent. Varii tamen varias inveniunt rationes, quamquam omnium idem est scopus, ut vel utrumque, vel Eliseum saltem absolvant. Qui Prophetam defendunt, Naamanum tanquam in vera Religione Neophytum deserendum ducunt; rati illud criminis indulgentiam viro, qui recedens ab Idololatria desciscens, conceptas in illa ideas de simulanda religione, ut olim in exordio Mundi, non penitus exuerat, Negant illi acquiescisse Prophetam precibus Naamani, nec quidquam ab illo indultum contendunt veræ Religionis dispendio: sed, inquit, roganti viro respondit tantum: Vade in pace; ac si diceret: Vade, nec ultra cogites de Remmon, ejusque cultu, sed curas omnes verte in Deum pacis, quem rogo nunquam committat, ut te in Idololatriâ.

c Thessal. 5. 22. Ab omni specie mali abstinete vos.

b Matth. 10. 33. Luc. 9. 26.